

Pieksämäen kaupungin

Kotoutumishjelmaa eli kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja

Laadittu 24.10.2024, päivitetty 15.1.2025/Eija Inkinen

Sisällysluettelo

Kotoutumishjelmaa eli kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja	1
1 YLEISTÄ	3
1.1 Kunnassa kotoutumishjelmaa koordinoiva taho.....	3
1.2 Kotoutumishjelmaa kuvaavan asiakirjan yhteyshenkilö ja yhteystiedot.....	3
1.3 Kotoutumishjelman ja/tai sitä kuvaavan asiakirjan laatimiseen osallistuvat yhteistyökumppanit	3
1.4 Kotoutumishjelmaa kuvaavan asiakirjan käsittely- ja hyväksymisprosessi kunnassa.....	4
2 OSAAMISEN JA KOTOUTUMISEN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI (KOTOL 14 §)	4
3. OSAAMISEN JA KOTOUTUMISEN PALVELUTARPEEN ARVIOINNIN POHJALTA LAADITTAVA KOTOUTUMISSUUNNITELMA (KOTOL 16 §)	6
4 MONIKIELINEN YHTEISKUNTAORIENTAATIO (KOTOL 25 §)	7
5 KOTOUTUMISKOULUTUS (KOTOL 26 JA 27 §)	8
6 MUU KOULUTUS JA PALVELUT, JOTKA EDISTÄVÄT SUOMEN JA RUOTSIN KIELEN OSAAMISTA, LUKU- JA KIRJOITUSTAITOA, YHTEISKUNTA- JA TYÖELÄMÄVALMIUKSIA SEKÄ TYÖLLISTYMISTÄ JA YRITTÄJYYTTÄ	11
7 KOTOUTUMISOHJELMAN AIKAINEN OHJAUS JA NEUVONTA (KOTOL 13 §:N 1 MOM. 5 KOHTA) ...	12
8 KUNNAN JÄRJESTÄMISVASTUULLA OLEVAT PALVELUT KOTOUTUMISEN EDISTÄMISEKSI	13

1 YLEISTÄ

Työvoimaviranomainen vastaa kotoutumisohjelmaan sisältyvien palveluiden järjestämisestä työnha-
kijana olevalle maahanmuuttajalle ja kotoutuja-asiakkaalle. Kunta vastaa muiden maahanmuuttajien
ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisohjelman mukaisten palveluiden järjestämisestä. Kunta voi jär-
jestää ja toteuttaa palveluitaan yhteistyössä työvoimaviranomaisen, muiden kuntien ja/tai hyvinvoin-
tialueen sekä muiden palveluntuottajien kanssa. Kotoutumisohjelman palvelut on kuvattu yhteis-
työssä kunnan työvoimaviranomaisen kanssa ja asiakirja sisältää myös työvoimaviranomaisen pal-
velut. Kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma voidaan tehdä yhteistyössä
hyvinvointialueen kanssa. Kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja päivitetään, kun
palvelun tarpeet ja palvelut muuttuvat.

Kunnan kotoutumisohjelman vähimmäissisällöstä säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä
(681/2023). Kotoutumisohjelmaan sisältyvät vähintään alla kuvatut palvelut (kohdat 1–6). Kunta voi
sisällyttää kotoutumisohjelmaan myös muita palveluita (kohta 7).

1.1 Kunnassa kotoutumisohjelmaa koordinoiva taho

Konserni: kotoutumispalvelut

1.2 Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan yhteyshenkilö ja yhteystiedot

Kotoutumiskoordinaattori
Eija Inkinen
eija.inkinen@pieksamaki.fi
040 651 4930
Pieksämäen kaupunki

1.3 Kotoutumisohjelman ja/tai sitä kuvaavan asiakirjan laatimiseen osallistuvat yhteistyökumppanit

Kunnan eri hallintoalat, Keski-Savon työllisyyspalvelut, Etelä-Savon hyvinvointialue, STEP - koulu-
tus, Esedu, Seutuopisto sekä paikallisia järjestöjä/yhdistyksiä/seuroja (Suomen Punainen Risti SPR,
Pieksämäen seurakunta SRK, Pisaba)

Kotoutumisohjelman laadinnan prosessi ja viestintä kunnassa

- Kotoutumistyöryhmä, joka koostuu kunnan peruspalveluista (mm. sivistystoimi, opetustoimi,
nuorisotyö) ja Keski-Savon työllisyysalue ovat kuvanneet kotoutumisen edistämisen alkuvai-
heen palvelut maahanmuuttajille.
- Tehty sähköpostikysely järjestöille, yhdistyksille, seurakunnalle ja oppilaitoksille heidän toi-
minnastaan ja palveluistaan.
- Hyvinvointialueen kanssa keskusteltu Teams työryhmässä heidän tuottamistansa kotoutumi-
sen alkuvaiheen palveluista yhteistyössä ja pyydetty/saadut asiakaslähtöiset palvelukuvauk-
set.
- ELY:n työpaja Teams, jossa mukana muita kuntia ja toimijoita 8.10.2024.

- Asiakasviestintään kuntaliiton materiaali: asiakkaille tiedottaminen suoraan ja kunnan verkkosivuilla.
- Yhteistyöverkostoissa tiedottaminen.
- Kotoutumisohjelmasta suunnitellaan laadittavaksi palvelupolkuja kuvaavampi versio ja kunnan sivuille myös kieliversioita palveluista, digipalveluja hyödyntäen.
- Kotoutumisohjelman toteutumista seurataan kunnassa eri hallintoaloilla, tavoitteena kotoutuja-asiakkaiden pääseminen kotoutumista edistävien palveluiden piiriin, mm. työllistymistä edistäviin palveluihin. Tavoitteena myös työllistyminen, osallisuus ja hyvinvointi.
- Kotoutumiskoordinaattori kutsuu kotoutumistyöryhmän koolle vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kotoutumisohjelman toteutumista seurataan ja tehdään muutoksia palvelutuotantoon asiakastarpeiden ja määrärahojen puitteissa.

1.4 Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan käsittely- ja hyväksymisprosessi kunnassa.

Kotoutumiskoordinaattori valmistellut ja tiedoksi/käsittelyyn kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto.

2 OSAAMISEN JA KOTOUTUMISEN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI (KOTOL 14 §)

A) Kuvaus palvelusta

Virassa oleva kotoutumiskoordinaattori laatii osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä yhteistyötahojen kanssa asiakkaalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröinnistä on kulunut enintään 3 vuotta jonka

- 1) on työtön työnhakija;
- 2) on 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu henkilö;
- 3) saa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista lasten kotihoidon tukea;
- 4) pyytää arviointia tai hänestä tehdään 9 §:ssä tarkoitettu yhteydenotto ja hänen arvioidaan sitä tarvitsevan;
- 5) saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettua toimeentulotukea;
- 6) on 2 §:n 6 momentissa tarkoitettu lapsi tai nuori; tai
- 7) on ihmiskaupan uhri.

Työttömille työnhakijoille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee Keski-Savon työllisyyspalvelut tai se voidaan tehdä yhdessä kunnan kotoutumiskoordinaattorin /kotoutumisohjaajan kanssa.

Työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin tekee kunnan kotoutumiskoordinaattori. Hyvinvointialueen on osallistuttava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen yhteensovittamista.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun lapsen tai nuoren osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi voidaan jättää laatimatta, jos hänen palvelutarpeisiinsa saadaan vastattua muulla asiakassuunnitelmalla.

Hyvinvointialue osallistuu kotoutumislain mukaisesti palvelutarpeen arviointiin.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee kunnan kotoutumiskoordinaattori.

B) Vastuutaho

Keski-Savon työllisyyspalvelut vastaa työnhakijoiden osalta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista, tarvittaessa yhdessä kunnan kotoutumiskoordinaattorin kanssa (kotolain 14 § mukaan). Maahanmuuttaja kutsutaan ajanvarauksella arvioon ja varataan hänen äidinkielellään tai hyvin osaamalla muulla kielellä tulkkaus.

Työllisyysalueen palvelupolku

- Asiakas ilmoittautuu työnhakijaksi työllisyysalueelle
- sähköinen vs. paperi-ilmoittautuminen
- aulapalvelut/alkupalvelut, niiden rooli ilmoittautumisessa
- minimitiedoilla ilmoittautuminen; myös paperilomakkeella?
- Jos ohjaus tapahtuu maahanmuuttopalveluista, niin kerrotaan työllisyysviranomaiselle jo tässä vaiheessa mahdollisen monialaisen tarve
- kerrotaan asiakkaalle tulevasta täydentävästä työnhakukeskustelusta
- lähetetään asiakkaalle viesti, milloin täydentävä työnhakukeskustelu pidetään

a) Täydentävä työnhakukeskustelu

- mikäli koetaan tarpeelliseksi esimerkiksi vaillinaisten tietojen takia tai jos ilmoittautumisen perusteella koetaan tarve monialaiselle kotoutumisen ja osaamisen palvelutarpeenarvioinnille.
- tehdään puhelimitse 5 arkipäivän kuluessa tulkin kanssa, kesto enintään 30min
- Selvitetään tulkin tarve jatkossa
- Selvitetään sote-palvelujen tarve
- Onko terveydellisiä rajoitteita
- Tarvitsetko tukea perheesi tai omaan tilanteeseen? Millaista tukea?
- Selvitetään maahanmuuttopalveluiden osallistumisen tarve
- Onko ohjauksen tai neuvonnan tarvetta arkielämässä
- Ohjaus maahanmuuttopalveluihin tarvittaessa

TAI b) Kotoutumisen ja osaamisen palvelutarpeen arviointi tai monialainen

- Jos tarvittavat tiedot löytyvät, varataan suoraan käyntiaika arviointiin
- Selvitetään osaaminen, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky, toiveet ja tavoitteet sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät. Samalla arvioidaan, että onko maahanmuuttajalla koulustarpeita tai tarpeita osallistua muuhun alueella toimivaan kotoutumista edistävään toimintaan, kuten järjestöjen tai yhdistysten tuottamaan toimintaan
- jos monialaista yhteistyötä, työvoimaviranomainen kutsuu sen koolle
- työvoimaviranomaisen järjestämässä palvelutarpeen arvioinnissa ei kunnan henkilön tarvitse olla viranomainen

Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien osalta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeenarvioinnin tekee kunnan kotoutumiskoordinaattori. Kotoutumiskoordinaattori kutsuu maahanmuuttajan arviointiin ja varaa tulkkauksen. Arviointi kirjataan kunnan asiakastietojärjestelmään tai tehdään paperiselle lomakkeelle. Sisältö vastaa kotoutumislain 14 §.

Kunnan kotoutumispalvelujen virassa oleva kotoutumiskoordinaattori tai työllisyysalueen virassa oleva työntekijä varaa ajan asiakkaalle saatuaan tiedon osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tarpeesta.

Yhteydenotto kotoutumista edistävien palveluiden tarpeen arvioimiseksi (Kotoutumislaki 9 §): muiden viranomaisten yhteydenotot asiakkaan suostumuksella tai asiakkaan ohjaus arviointiin kunnan kotoutumiskoordinaattorille, p. 040 6514930.

Kunnan kotoutumiskoordinaattori tai Keski-Savon työllisyyspalvelut kutsuvat hyvinvointialueen sosionomin tai sosiaalityöntekijän mukaan kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin asiakkaan, mikäli palvelutarve edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden yhteensovittamista.

Hyvinvointialue osallistuu sote-palveluiden osalta kiintiöpakolaisten vastaanoton, kuntaan siirtyvien tilapäisen suojelun statuksella olevien henkilöiden sekä oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden palveluprosesseihin.

Arviointitapaamisessa käytetään tulkkausta asiakkaan äidinkielellä tai hänen hyvin osaamalla muulla kielellä.

C) Yhteistyö

Kunnan kotoutumiskoordinaattori tai Keski-Savon työllisyyspalvelut kutsuvat hyvinvointialueen sosionomin tai sosiaalityöntekijän mukaan kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin. Osaamisen ja palvelutarpeenarvio tehdään tarvittaessa yhteistyössä kunnan kotoutumiskoordinaattorin ja Keski-Savon työllisyysalueen kanssa.

Tarvittaessa pidetään yhteistyöpalavereita (kunta, työllisyysalue, hyvinvointialue) palvelujen yhteensovittamiseksi. Asiakkaan asioissa voidaan olla yhteydessä viranomaisten kesken kotoutumislain 86 §.

3. OSAAMISEN JA KOTOUTUMISEN PALVELUTARPEEN ARVIOINNIN POHJALTA LAADITTAVA KOTOUTUMISSUUNNITELMA (KOTOL 16 §)

A) Kuvaus palvelusta

Työllisyysalueen virassa oleva työntekijä ja/tai kunnan kotoutumispalvelujen virassa oleva kotoutumiskoordinaattori/sosionomi tai sosiaalityöntekijä yhdessä laativat kotoutumissuunnitelman/monialaisen kotoutumissuunnitelman viipymättä alkukartoituksessa selvinneen tarpeen perusteella työnhakijoille.

Kotoutumissuunnitelma ja monialainen kotoutumissuunnitelma työllisyysalueella:

Asiakkaalle on laadittava kotoutumissuunnitelma, joka edistää hänen kotoutumistaan ja työllistymistään tai yrittäjyyttä. Mikäli palvelutarpeen arvioinnin aikana esiin nousee monialaista yhteistyötä ja

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI Kauppakatu 1, 76100 Pieksämäki, puh. 015 788 2111.

kirjaamo@pieksamaki.fi etunimi.sukunimi@pieksamaki.fi

www.pieksamaki.fi

työllisyys-, koulutus-, sosiaali-, terveys- tai muiden kotoutumista edistävien palveluiden yhteensovittamista edellyttävä palvelutarve, kutsutaan mukaan kotoutumissuunnitelman laatimiseen hyvinvointialue.

Työvoimaviranomaisen vastuulla on laatia kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi työtömänä työnhakijana oleville maahanmuuttajille, joiden ensimmäisestä oleskeluluvasta, -oikeudesta tai -kortista on enintään kolme vuotta.

Työvoiman ulkopuolella olevat maahanmuuttajat:

Kunnan kotoutumiskoordinaattori ja työvoiman ulkopuolella oleva maahanmuuttaja voivat laatia kotoutumissuunnitelman keskenään. Kunnan kotoutumispalvelujen virassa oleva kotoutumiskoordinaattori/ hyvinvointialueen sosionomi tai sosiaalityöntekijä yhdessä laativat yhdessä kotoutumissuunnitelman viipymättä alkukartoituksessa selvinneen tarpeen perusteella työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille, jos palvelujen yhteensovittaminen sen vaatii.

Kotoutumissuunnitelman teossa käytetään tulkkausta asiakkaan äidinkielellä tai hänen hyvin osamalla muulla kielellä. Suunnitelma vastaa kotoutumislain 18 § ja 19 § ja 20 §.

B) Vastuutaho

Kotoutumissuunnitelman laatimisesta vastaa kunnan virassa oleva kotoutumiskoordinaattori tai työllisyysalueen virassa oleva työntekijä.

Kunnan virassa oleva kotoutumiskoordinaattori tai työllisyysalueen virassa oleva työntekijä vastaa palvelusta tarvittaessa Etelä-Savon hyvinvointialueen kotoutumisen ja maahanmuuton yksikön sosionomi/sosiaalityöntekijän tai muiden toimijoiden kanssa.

Sisältö vastaa Kotoutumislain 19 § ja 20 §.

Kotoutumissuunnitelman laatimisessa käytetään tulkkausta asiakkaan äidinkielellä tai hänen hyvin osamalla muulla kielellä. Kunnan kotoutumispalvelut tai työllisyysalue varaavat tulkkauksen.

C) Yhteistyö

Kunnan kotoutumispalvelut, työllisyysalueen ja hyvinvointialueen kotoutumisen ja maahanmuuton yksikön ja/tai sosionomin välillä pidetään yhteispalavereita tarpeen mukaan. Tarvittaessa pidetään yhteistyöpalavereita (kunnan kotoutumispalvelut, työllisyysalue, hyvinvointialue) palvelujen yhteensovittamiseksi. Asiakkaan asioissa voidaan olla yhteydessä eriviranomaisten kesken kotolain 86 §. Tarvittaessa ollaan yhteydessä muihin toimijoihin (kolmas sektori).

4 MONIKIELINEN YHTEISKUNTAORIENTAATIO (KOTOL 25 §)

A) Kuvaus palvelusta

Monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestää työnhakijoille kotoutumissuunnitelman mukaisesti Keski-Savon työllisyyspalvelut.

Suunnitelman mukaan työvoiman ulkopuolella oleville kotoutujille kunta voi ostaa palvelun työllisyysalueelta ja/tai ostaa palvelun palveluntuottajalta tarvittaessa yhteistyössä lähikuntien kanssa tai

kunta tuottaa palvelun itse. Selvitellään myös valtakunnallista palvelutarjontaa monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseksi (etä- ja verkkokoulutus).

Kunnan kotoutumispalvelut voivat tuottaa yhteiskuntaorientaation kaltaista tietoa monikielistä yhteiskuntaorientaatiomateriaalia hyväksikäyttäen asiakkaalle tulkkivälitteisesti, mikäli tarve ja kieliryhmä kunnassa on pieni.

Suunnitelman mukaan yhteiskuntaorientaatiossa voidaan käyttää sekä lähi- että etäkoulutusta tai niiden yhdistelmää. Yhteiskuntaorientaatio voidaan toteuttaa myös osittain tai kokonaan itseopiskeluna toimittamalla kotoutuja-asiakkaille materiaalia.

Yhteiskuntaorientaation kohderyhmät kunnassa:

Kotoutumislain 16 § ja 19 § mukaan: työttömät työnhakijat, kiintiöpakolaiset, tilapäistä suojelua saavat kotikuntalaiset, muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saaneet, kotikunnan saaneet turvapaikanhakijat, ihmiskaupan uhrit sekä muut maahanmuuttajat, joille on tehty kotoutumissuunnitelma.

Työperäisille maahanmuuttajille voidaan tarjota yhteiskuntaorientaatiota määrärahojen puitteissa, vaikka heille ei olisi tehty kotoutumissuunnitelmaa.

Suurimmat kieliryhmät, joille on tarvetta yhteiskuntaorientaatio ovat: farsi/dari, ukraina/venäjä, englanti (syksy 2024 tilanne).

Asiakaspalveluprosessissa asiakkaille tarjotaan monikielistä yhteiskuntaorientaatiota

Kotoutumissuunnitelmaan tai monialaiseen kotoutumissuunnitelmaan kirjataan monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon osallistuminen ja mahdollisesti ajankohtakin, jos se on jo tiedossa.

Yhteiskuntaorientaatiomateriaalia voidaan tarjota kaikissa asiakasprosessin vaiheissa muillekin maahanmuuttajille kuin kotoutuja-asiakkaille.

B) Vastuutaho

Keski-Savon työllisyyspalvelut ja kunnan kotoutumispalvelut.

C) Yhteistyö

Kunnan kotoutumiskoordinaattori viestii työllisyysalueen ja muiden lähikuntien kanssa monikielisen yhteiskuntaorientaation tarpeista. Työllisyysalue ostaa palvelua ja mahdollisesti työvoiman ulkopuolella olevatkin voivat osallistua tähän palveluun. Näin olemme suunnitelleet.

Palvelua pyritään tarjoamaan yhteistyössä lähikuntien (mm. Varkaus, Mikkeli, yms. sellaiset kunnat, jossa palvelua tuotetaan) kanssa etenkin pienien kieliryhmien osalta.

5 KOTOUTUMISKOULUTUS (KOTOL 26 JA 27 §)

A) Kuvaus palvelusta

Kotoutumiskoulutusta tarjotaan työnhakijana oleville kotoutujille.

KotoL 681/2023 27 § Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen

Kunta vastaa siitä, että kunnassa on tarjolla kotoutumiskoulutusta kunnassa asuvien kotoutuja-asiakkaiden tarvetta vastaavasti. Kunnan on ohjattava kotoutuja-asiakas, joka ei ole oppivelvollinen, osallistumaan kunnan tai muun tahon toteuttamaan kotoutumiskoulutukseen.

Keski-Savon työllisyysalue ohjaa kaikki työnhakijaksi rekisteröityneet kotoutuja-asiakkaat kotoutumiskoulutukseen, palvelutarpeen mukaisesti. Oppivelvolliselle kotoutuja-asiakkaalle ei järjestetä erikseen kotoutumiskoulutusta. Kotoutumiskoulutus on noin vuoden mittainen, joka toteutetaan yleensä modulaarisena.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että kotoutuja-asiakas saavuttaa suomen kielessä toimivan peruskielitaidon. Tavoitetaso on B1.1. Lisäksi koulutuksessa annetaan ammatillisten tai muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, uraohjausta tai ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille sekä muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutus sisältää työssäoppimisjakson tai muuta työ- ja toimintakykyä tukevaa toimintaa. Lisäksi se sisältää aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista. (TEM 2024.)

Kunnan kotoutumispalvelut/työvoimaviranomaisen tulee selvittää tarve luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen sekä aikuisten perusopetukseen. Asiakkaan tarvitsema koulutus tulee ilmi kotoutumisen ja osaamisen palvelutarpeen arvioinnissa, ja se kirjataan kotoutumissuunnitelmaan.

Työttömät työnhakijat voivat hakeutua kotoutumissuunnitelman mukaisesti omaehtoisesti STEP-koulutukseen, joka järjestää myös aikuisten perusopetusta.

Etelä-Savon ammattiopisto (Esedu) järjestää tutkintoon valmentavaa koulutusta. (TUVA-omaehtoinen opiskelu kotoutumissuunnitelmassa sovittu.) Tuvassa voi kehittää suomen kieltä suuntautuen ammatilliseen koulutukseen tai lukioon.

Kotoutumiskoulutusta järjestetään muille kuin työnhakijana oleville kotoutujille:

Omaehtoinen koulutus: kotoutuja voi hakeutua myös STEP-koulutukseen, jossa mm. aikuisten perusopetusta (jolloin asiakas itse maksaa koulutusmaksut tarvittaessa).

STEP-koulutus

Maahanmuuttajat voivat opiskella ammatillisia opintoja ja tutkintoja STEP koulutuksessa. Ennen ammatillista koulutusta on mahdollisuus osallistua suomen kielen koulutukseen tai tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Suomen kielen koulutuksen tarkoituksena on, että sinun suomen kielen taitosi on riittävällä tasolla pärjätäksesi työelämässä tai hakeutuaksesi jatkokoulutukseen.

- Koulutukset maahanmuuttajille

Maahanmuuttajana voit opiskella samoja ammatillisia opintoja ja tutkintoja kuin suomalaisetkin. Ennen ammatillista koulutusta sinulla on mahdollisuus osallistua suomen kielen koulutukseen tai tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Suomen kielen koulutuksen tarkoituksena on, että sinun suomen kielen taitosi on riittävällä tasolla pärjätäksesi työelämässä tai hakeutuaksesi jatkokoulutukseen. STEP-koulutus tarjoaa suomen kielen koulutusta usealla kampuksella eri puolilla Suomea. Alla on kerrottu lisää maahanmuuttajille suunnatuista koulutuksista eri kampuksilla.

- Suomen kielen koulutus maahanmuuttajille
Koulutuksen tavoitteena on maahanmuuttajan hyvä kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Koulutuksessa opiskellaan suomen kieltä ja kulttuuria sekä työelämä- ja yhteiskuntataitoja. Koulutuksen jälkeen maahanmuuttajalla on edellytykset jatkaa joko työelämään tai sopivaan jatkokoulutukseen. Koulutuksessa on myös luku- ja kirjoitustaidon ryhmä, jos opiskelija tarvitsee vahvistusta latinalaisen kirjaimiston osaamisessa.
- StepStart –koulutus kotoajan ylittäneille maahanmuuttajille
Onko kotoutumisaikasi päättynyt ja tarvitset lisää suomen kielen koulutusta ja harjoittelua työelämän tilanteisiin? StepStart koulutuksessa opiskelet verkossa n. 10 h viikossa. Koulutus on ilmainen ja tarvittaessa saat käyttöösi tietokoneen. Verkossa tapahtuvan opetuksen lisäksi koulutus sisältää kaksi lähipäivää (joko Järvenpään, Lapuan, Pieksämäen tai Ruokolahden kampuksella), itsenäisiä tehtäviä ja ohjausta. Koulutus ei ole kokopäiväistä opiskelua eikä oikeuta opintotukeen. Kurssille vaaditaan vähintään suomen kielen taitotasoa A.1.3.
- Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)
Koulutus soveltuu myös maahanmuuttajille, jotka haluavat kehittää suomen kielen taitoja ja suunnittelevat ammatillisiin opintoihin tai lukio-opintoihin hakeutumista Suomessa. Edellytyksenä on riittävä suomen kielen taito.
- Opistovuosi maahanmuuttaneille nuorille
Opistovuosi kansanopistossa on oppivelvollisille suunnattu yhden lukuvuoden mittainen koulutus, joka sopii nuorelle valmistautumisessa toisen asteen koulutukseen ja etsiessä omaa elämänpolkuun.

Koulutus on tarkoitettu nuorelle, jolla on

- oppivelvollisuus voimassa eli alle 18-vuotiaille
- kotikunta Suomessa
- suomalainen perusopetus suoritettuna tai suomalaista perusopetusta vastaavat tiedot ja taidot.

Opinnot sisältävät

- suomen kielen taitoja vahvistavia opintoja
- perustaitoja ja opiskelunvalmiuksia menestymiseen toisen asteen opinnoissa
- arjen taitojen vahvistamista
- oman suunnan ja tulevaisuuden suunnittelua.

Tavoitteena on vahvistaa taitoja ja ajatuksia kohti toisen asteen opintoja ja omaa tulevaa koulutus-suuntaa.

Seutuopisto

Pieksämäen seutuopisto on kuntalaisia lähellä oleva monipuolinen ja laadukas oppimis- ja kohtaamispaikka, joka luo yhdessä eri toimijoiden kanssa vapaan sivistystyön tulevaisuutta.

Pieksämäen seutuopisto tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen, monipuoliseen opiskeluun ja harrastamiseen tuottaen näin hyvinvointia ja toteuttaen elinikäistä oppimista. Seutuopiston tarjonta on kohdennettu kaikille pieksämäkeläisille. Toimintakauden alussa maahanmuuttajille on kohdennettu tietty määrä tukiseteleitä, jonka pystyy hyödyntämään johonkin haluamaansa toimintaan. Seutuopisto järjestää maahanmuuttajille omaehtoisia suomen kielen kursseja, monikulttuurista kohtaamispaikkaa ja neuvontaa sekä luku- ja kirjoitustaitokoulutusta.

Esedu

Etelä-Savon ammattiopisto tarjoaa Pieksämäellä monialaista toisen asteen ammatillista koulutusta. Ammatillisen koulutuksen rinnalla maahanmuuttaneiden opiskelijoiden on mahdollista vahvistaa suomen kielen osaamistaan pääasiallisesti pajamuotoisessa opetuksessa. Hakeutumisvaiheessa hakijoille tarjotaan ohjausta hakeutumiseen sekä alan valintaan. Opintojen aikana opiskelijalla on oikeus opinto-ohjaukseen, uraohjaukseen sekä muuhun tukeen ammatillisesta koulutuksesta annetun lainsäädännön mukaisesti. Ammatilliseen koulutukseen on kielitaitovaatimus ja kielitaito kartoitetaan hakuvaiheessa.

Kielitaidon päättöttestaus (KotoL 26 §)

Kielitaidon päättöttestaus järjestetään osana kotoutumislain mukaista kotoutumiskoulutusta (Keski-Savon työllisyysalue.)

Kotoutumiskoulutuksen osana järjestetään suomen kielen kielitaidon päättöttestaus, joka on samanlainen koko Suomessa. Tällä tavoitellaan muun muassa sitä, että työnantajille saadaan luottamusta kielitaidon tasosta. Testiin kuuluu luetun ja kuullun ymmärtäminen, kirjoittaminen ja puhuminen. Vastuu päättöttestauksen kehittämisestä ja ylläpidosta on Opetushallituksella. (Opetushallitus 2024.). STEP- koulutuksen aikuisten perusopetuksessa päättötodistus vastaa päättöttestausta.

B) Vastuutaho

Kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä vastaavat Keski-Savon työllisyysalue työnhakijoiden osalta ja kunnan sivistystoimi vastaa työvoiman ulkopuolella olevien kotoutuja-asiakkaiden osalta palvelun järjestämisestä. Kotoutumispalveluista asiakaan ohjaus palveluun ja yhteistyö toimijoiden kanssa.

C) Yhteistyö

Kunnan maahanmuuttopalvelut ja /tai sivistyspalvelut tekevät yhteistyötä lähikuntien, työllisyysalueen ja koulutusta tarjoavien palvelutuottajien kanssa palveluiden järjestämiseksi. Järjestämisessä huomioidaan asiakkaan palvelutarve ja koulutuksiin varatut määrärahat.

6 MUU KOULUTUS JA PALVELUT, JOTKA EDISTÄVÄT SUOMEN JA RUOTSIN KIELEN OSAAMISTA, LUKU- JA KIRJOITUSTAITOA, YHTEISKUNTA- JA TYÖELÄMÄVALMIUKSIA SEKÄ TYÖLLISTYMISTÄ JA YRITTÄJYYTTÄ

A) Kuvaus palvelusta

Luku- ja kirjoitustaidon koulutusta tarjotaan

Työttömät työnhakijat voivat hakea opiskelemaan STEP-koulutukseen, kotoutumissuunnitelmassa sovitun mukaisesti. Myös työvoiman ulkopuolella olevat kotoutujat voivat hakea (kotoutumissuunnitelman sovitun mukaisesti) STEP koulutukseen.

Työvoiman ulkopuolella suomen kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia tukevaa opetusta on suunnitteilla ja järjestetty Seutuopistolla. Seutuopistolla on tarjota opiskelun mahdollisuuksia mahdollisimman matalalla kynnyksellä ja edullisilla hinnoilla kaikille kursseista kiinnostuneille. Tarjolla on mm. osa-aikaisia suomen kielen kursseja. Lisäksi järjestetään osa-aikaista opetusta kotoutuja-asiakkaiden tarpeen ja elämäntilanteen mukaan. Huomioiden koulutukseen varatut määrärahat.

Kunnassa on tarjolla myös muita teemoja sisältäviä koulutuksia ja palveluita

- Kotoutumispalveluiden järjestämät lähipalveluinfot, joissa esitellään paikalliset palvelut juuri kuntaan muuttaneille pakolaisille ja tarpeen mukaan myös muille kotoutuja-asiakkaille kerran kuukaudessa.
- Torstaitupa, SPR:n Pieksämäen osaston vapaaehtoisten kanssa vahvistetaan suomen kielen käyttöä pelien, käsitöiden ja muun tekemisen kautta.
- Rehvitupa on Seutuopiston monikulttuurinen kohtaamispaikka kaikille. Tutustumista, keskustelua ja opettelua suomea erilaisten harjoitusten avulla. Mukana suomen kielen opettaja.
- Monikulttuurikeskus Mimosan järjestämät naisten (miesten) vertaisryhmät (omakielinen ryhmä yhteiskunta- ja työelämä tietoa ja taitoa keskustellen ja vertaistukea saaden).
- Seurakunnan kädentaitojenilta ja miesten peli-ilta ja lapsille kerhotoimintaa. Tutustumista, keskustelua sekä yhdessä oloa ja tekemistä.

B) Vastuutaho

Kunnan kotoutumispalvelut tekevät asiakas ohjauksen palveluihin. Kunnan kotoutumispalvelut/sivistyspalvelut koordinoivat ja suunnittelevat toimintaa yhdessä eri tahojen kanssa.

C) Yhteistyö

Kunnan kotoutumispalvelut/sivistyspalvelut koordinoivat ja suunnittelevat toimintaa yhdessä eri tahojen ja kotoutujien kanssa.

Kunta voi tukea toimijoita mm. antaen kunnan tiloja toimijoiden käyttöön.

7 KOTOUTUMISOHJELMAN AIKAINEN OHJAUS JA NEUVONTA (KOTOL 13 §:N 1 MOM. 5 KOHTA)

Kunnan vastuulla on tarjota maahanmuuttajalle kotoutumishjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumissuunnitelman toteuttamisessa.

A) Kuvaus palvelusta

Kotoutumishjelman aikaiset ohjaus- ja neuvontapalvelut

Yleinen ohjaus ja neuvonta kunnan kaikille kotoutuja-asiakkaille kunnan kotoutumispalveluissa sekä kunnan palvelupisteessä.

Pieksämäen kaupungin palvelupiste

Pieksämäen kaupungin asiakaspalvelupiste palvelee kuntalaisia, matkailijoita, kesäasukkaita, yrityksiä ja muita viranomaisia sekä sidosryhmiä. Pisteestä voi saada tietoa, ohjausta ja neuvontaa kaikista kaupungin palveluista sekä kirjaamon ja arkiston aineisto- ja tietopalvelua.

Pieksämäen kaupungin Chat-palveluun voi ottaa yhteyttä puhelimitse tai sähköpostilla. Asioida voi myös Latomon palvelupisteessä. Kysymyksiin vastaa palvelupisteen asiakaspalvelija. Tarvittaessa hän ohjaa edelleen kaupungin muulle asiantuntijalle.

Yksilöllinen ohjaus ja neuvonta kotoutumispalveluissa.

Työnhakija-asiakkaille ohjausta ja neuvontaa annetaan myös Keski-Savon työllisyyspalveluissa.

B) Vastuutaho

Ohjaus ja neuvonta toteutetaan toimivaltaisen viranomaisen toimesta: kunta kotoutumispalvelut, kunnan muut yksiköt ja Keski-Savon työllisyyspalvelut.

C) Yhteistyö

Kunnan kotoutumispalvelut tekevät yhteistyötä verkostoituen kotoutuja-asiakkaan kotoutumissuunnitelmassa kirjattujen eri ohjaus- ja neuvontapalvelua antavien tahojen kanssa.

Asiakkaan tarpeen sekä sovitun mukaisesti kotoutumispalvelusta / työllisyyspalvelusta ollaan yhteydessä muihin palveluihin (mm. sosiaalipalvelut, koulutuspalvelut, järjestöt).

Kunnan eri toimialojen välinen yhteistyö lisää ymmärrystä ohjauksen ja neuvonnan merkityksestä eri toimialoittain.

Viranomaisilla on hallintolain (434/2003) mukaisesti yleinen lakisääteinen ohjaus- ja neuvontavelvollisuus, jota erityislait täydentävät. Kukin viranomainen antaa ohjausta ja neuvontaa omaan toimivaltansa kuuluvista asioista. Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, sen on pyrittävä opastamaan asiakas eteenpäin toimivaltaiselle viranomaiselle, eli esimerkiksi viranomaisen asiointipisteeseen tai -kanavaan.

8 KUNNAN JÄRJESTÄMISVASTUULLA OLEVAT PALVELUT KOTOUTUMISEN EDISTÄMISEKSI

Kotoutumishjelma voi lisäksi sisältää muita kunnan järjestämistä vastuulla olevia kotoutuja-asiakkaiden työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita sekä järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista.

A) Kuvaus palveluista:

Kunnan järjestämistä vastuulla olevia palveluita on tarjolla tai suunnitteilla kotoutuja-asiakkaan kotoutumisen tueksi.

Nuorisopalvelut

Nuorisotilat Weturi, Virnu ja Jäppilä

Nuorisotilat tarjoavat päihteetöntä toimintaa vapaa-ajalle lapsille ja nuorille (alakouluikäisistä 29-vuotiaisiin). Nuorisotilalla voit viettää esimerkiksi aikaa ystävien kanssa, tutustua kantasuomalaisiin nuoriin, askarrella ja pelata eri konsoleilla tai lautapeleillä. Nuorisotilojen toiminta on ilmaista ja vapaaehtoista.

Muut nuorisotyön muodot

Nuorisotilojen lisäksi nuorisotyötä tehdään moninaisissa ympäristöissä:

- Koulussa tehtävä nuorisotyö
- Digitaalinen nuorisotyö, verkkonuorisotyö www.po1nt.fi
- Osallisuus- ja vaikuttamistyö: nuorisovaltuusto, kumppanuuspöydät jne.
- Jalkautuva nuorisotyö
- Kulttuurinen nuorisotyö
- Kansainvälinen nuorisotyö & monikulttuurinen työ
- Kohdennettu työ: erityisnuorisotyö, tukinuoritoiminta, oppilaitosyhteistyö
- Liikunnallinen nuorisotyö, Move!-hanke
- Monialainen verkostotyö, maakunnallinen yhteistyö
- Nuorten kesätyöt
- Leirit ja retket

Ohjaamo Pieksämäki

Ohjaamo on kaikille alle 30-vuotiaille tarkoitettu matalankynnyksen paikka. Ohjaamo tarjoaa nuorille luottamuksellista, moniammatillista ja ilmaista neuvontaa sekä tukea elämän eri tilanteisiin, työllistymisestä asumiseen ja kaikkeen siltä väliltä. Ohjaamolla järjestetään ryhmätoimintaa nuorten toiveista.

Ohjaamolla tavattavissa mm:

- Etsivät nuorisotyöntekijät
- Nuorten mielenterveys- ja riippuvuus sairaanhoitajat
- Työllistymisen asiantuntijat
- Ammatinvalinnan ja uraohjauksen psykologi
- Sosiaaliohjaaja
- Toisen asteen kuraattorit
- Nuorten työpajaohjaajat
- Työvalmentaja

Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajatoiminnalla tuetaan nuoren elämänhallinnan taitoja, sosiaalista vahvistumista ja yhteisöllistä kasvua sekä tekemällä oppimista. Nuorta autetaan löytämään omat vahvuutensa ja tekemään realistinen suunnitelma tulevaisuudestaan. Lisäksi tuetaan hänen kasvuaan yksilönä ja työpajayhteisön jäsenenä. Nuorten työpajatoiminta antaa varhaista tukea yksilöllisesti ja yhteisöllisesti. Työpaja tarjoaa nuorelle mahdollisuuden ohjattuun työntekoon sekä räätälöityyn polkuun koulutukseen, sen loppuun saattamiseen yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa tai avoimille työmarkkinoille työllistymisen.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyöntekijä on nuorelle luottamuksellinen rinnalla kulkija, joka toimii linkkinä nuorten ja palvelujärjestelmän välillä madaltaen nuorten kynnystä löytää ja saada apua. Pieksämäen etsivän nuorisotyön työmuotoja ovat mm. verkostotyön ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen etsivän nuorisotyön näkökulmasta, nuorten yksilöllinen ohjaus- ja neuvontatoiminta, pienryhmätoiminta ja Ohjaamon toiminta.

Vapaa-aikapalvelut

Seutuopisto

Pieksämäen Seutuopisto on kuntalaisia lähellä oleva monipuolinen ja laadukas oppimis- ja kohtaamispaikka, joka luo yhdessä eri toimijoiden kanssa vapaan sivistystyön tulevaisuutta.

Pieksämäen seutuopiston koulutus vastaa toiminta-alueensa asukkaiden omaehtoiisiin koulutustarpeisiin, tukee arjessa selviytymistä ja perinteen siirtymistä paikkakunnalla. Koulutuksessa painottuvat taide- ja taitoaineet, terveyttä edistävät opinnot, tietoteknisiä valmiuksia lisäävät opinnot sekä kielet.

Pieksämäen Yrityspalvelut

Pieksämäen kaupungin yrityspalvelut tarjoaa neuvonta- ja kehittämisspalveluja sekä toimitila- ja sijoittumispalveluja yritystoiminnasta kiinnostuneille, jo toimivaa yritystä kehittäville sekä yritystoimintaansa Pieksämäelle sijoittavalle yrittäjälle. Palvelua tarjotaan suomen ja englannin kielellä. Yrittäjiä voidaan ohjata myös valtakunnallisten palveluiden useamman kielisille sivuille.

- kotoutumisen alkuvaiheen palvelut
- palveluiden vastuutahot

Pieksämäen kaupungin yrityspalvelut tarjoaa yritystoimintaan liittyviä palveluja.

- palveluihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa Pieksämäen kaupungin yrityspalvelut on osallistunut maahan muuttaneille suunnattujen rekrytointitilaisuuksien järjestämiseen yhdessä TE-palveluiden kanssa vuosina 2023 ja 2024. Työllisyyspalveluiden siirtyessä uusille alueille tämäntapaisten toiminnan soisi jatkuvan.

Kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen tueksi on tarjolla tai suunnitteilla muita palveluita ja toimintaa. Yhteiskunta- ja työelämävalmiuksien sekä työllistymisen ja yrittäjyyden tukemiseksi/edistämiseksi on tarjolla tai suunnitteilla esimerkiksi:

SPR:n järjestää kerhotoimintaa, läksyapua ja toimivat perheen tukihenkilöinä. Toimintaa suunnitellaan, järjestetään yhdessä SPR:n ja seurakunnan sekä kunnan kanssa, yhteistyössä kotoutuja-asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaan, jossa kotoutuja on osallisena ja/tai mukana toiminnassa. Toiminnassa huomioiden ajanmukaiset resurssit.

SPR Pieksämäen paikallisosaston toiminta

- Yhdessä –kerho ja Torstaitupa
- Kiintiöpakolaisperheiden tukihenkilöinä vapaaehtoiset toimivat ystävinä
- Yhteistyö eri järjestöjen kanssa sekä osallistuu useiden järjestöjen tapahtumiin.
- Vapaa-ajan toiminnan tarjoaminen maahanmuuttajille

Pieksämäen seurakunta

- Diakoniatyö auttaa kokonaisvaltaisesti tekemällä yhteistyötä muiden eri tahojen kanssa
- Seurakunta järjestää leiri, retki- ja kerhotoimintaa eri ikäisille ja erilaisissa elämäntilanteissa oleville
- Taloudellisena apuna voidaan myöntää ruokakassi, jonka voi saada kerran kuukaudessa ja harkinnanvaraisesti taloudellista tukea
- Diakoniatyöntekijän kanssa voi keskustella luottamuksella kaikista elämän vaikeista asioista. Apu on maksutonta ja avointa kaikille Pieksämäen seurakunnan alueella asuville

Pisaba

Pieksämäkeläinen salibandyseura, jonka arvopohjaan kuuluvat ilo, ystävyys, yhteisöllisyys ja yhteistyö.

Salibandy tuottaa iloa pelaajille, taustahenkilöille ja yleisölle. Salibandyharrastustoimintaan on kaikkien lajista kiinnostuneiden helppo osallistua. Seuran jäsenet ja joukkueet tukevat toinen toistaan. Seura tekee yhteistyötä muiden urheiluseurojen kanssa. Pisaballe tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on tärkeä asia. Seuralla on suunnitelma kiusaamisen, häirinnän ja epäasiallisen kohtelun ehkäisemiseksi. Pisaba on nimennyt kaksi luottohenkilöä, joihin voi olla yhteydessä, jos kokee tulleen kiusatuksi tai kohdelluksi epäasiallisesti. He vastaavat luottamuksellisesti ja vievät aina tarvittaessa asiaa eteenpäin.

Erilaista kotoutumista ja osallisuutta ja hyviä väestösuhteita tukevaa toimintaa järjestää myös muut paikkakunnan järjestöt, yhdistykset, seurat yksin tai yhteistyössä kunnan palveluiden kanssa. Toimintaa suunnitellaan yhdessä tarpeen ja toiveen mukaan.

B) Vastuutaho

Kunta vastaa kunnan järjestämismvastuulla olevista palveluista ja niiden yhteensovittamisesta. Järjestöt, yhdistykset, seurakunta ja seurakunta vastaavat itse omista toiminnoistaan.

C) Yhteistyö

Yhteistyöverkosto muiden toimijoiden kanssa.

Kunnan maahanmuuttopalvelut suunnittelevat muiden toimijoiden kanssa toimintaa/palveluja tai/ja ohjaa kotoutujat toimijoiden ja toiminnan pariin.

VASTUUTAULUKKO

Palvelu/toimenpide	Työnhakijoiden palvelut tuottava tah	Muiden kotoutuja-asiakkaiden palvelut tuottava tah
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Keski-Savon työllisyyspalvelut ja kunnan kotoutumispalvelut, tarvittaessa hyvinvointialue	kunnan kotoutumispalvelut, tarvittaessa Etelä-Savon hyvinvointialue /sosionomi
Kotoutumissuunnitelma	Keski-Savon työllisyyspalvelut ja kunnan kotoutumispalvelut yhdessä tarvittaessa hyvinvointialue mukana	kunnan kotoutumispalvelut tarvittaessa hyvinvointialueen kanssa
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Keski-Savon työllisyyspalvelut	kunnan kotoutumispalvelut ostopalvelu palveluntuottajalta tai itse tuotettu, mahdollisesti yhteistyössä muiden kuntien kanssa
Kotoutumiskoulutus	Keski-Savon työllisyyspalvelut	kunnan sivistyspalvelut ostopalvelut työllisyysalue ja /tai ostopalvelu palveluntuottajilta
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	Keski-Savon työllisyyspalvelut, kunnan kotoutumispalvelut, muut kunnan ja muiden tahojen viranomaiset	kunnan kotoutumispalvelut ja muut kunnan ja muiden tahojen viranomaiset
Kunnan kotoutumisohjelman seuranta ja päivittäminen	kunnan kotoutumispalvelut, kunnan hallintoalat ilmoittavat muutoksista ja työllisyyspalvelut omien muuttuneiden tietojen osalta ilmoittaa kuntaan kotoutumispalveluihin tiedot	kunta, kunnan kotoutumispalvelut (muut kunnan hallintoalat ilmoittavat muutoksista)